

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

V. Explicantur reliqua juxta canonicas sanctiones ad clericalis vitæ disciplinam spectantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

Leſſius eos qui tenues redditus è beneficiis recipiunt, quamuis ad quotidianam Horarum recitationem non obligentur, obligari tamen ad Horas illas aliquoties per annum recitandas, aut ſaltem ad aliquas alias preces, v. g. ad recitandum Officiũ paruum Beatæ Virginis, ſingulis diebus Dominicis aut feſtiuis: quod iudicio pij & prudentis confefſarij determinari debet.

ARTICVLVS V.

Explicantur reliqua iuxta Canonicas ſanctiões ad Clericalis vitæ diſciplinam ſpectantia.

Conſilium Tridentinum ſeſſ. 22. c. 1. de reſor. totius diſciplinæ Eccleſiaſticae ſummam paucis complecti volens hoc de cretum ſcitu & obſeruatũ digniſſimum condidit: quod integrum hĩc exſcripſimus. Nihil eſt, inquit, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum affidue inſtruat, quam eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicauerunt. Cũ enim à rebus ſeculũ in altiore ſublate locum conſpiciantur, in eos, tanquam in ſpeculum, reliqui oculos conijciunt ex iſſis ſumunt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos in ſortem Domini vocatos, vitam moreſque ſuos omnes componere, vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone aliſque omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum ac religione plenum præſerant: leuia etiam delicta, qua in ipſis maxima eſſent, effugiant; vt eorum actiões cunctis afferant venerationem. Cũ igitur, quo maiore in Eccleſia Dei & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentius ſine obſeruanda; ſtatuit ſancta Synodus, vt, quæ aliàs à ſummis Pontificibus, & à ſacris conciliis de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrinæ, retinenda, ac ſimul de luxu, comefſationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcunque criminibus, nec non de

De 5

ſacra

Sacralibus negotiis fugiendis copiose ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem penis, vel maioribus arbitrio Ordinarij imponendis, obseruentur; nec appellatio executione hanc, qua ad morum correptionem pertinet suspendat. Si qua ex his in desuetudinem abiisse compererint; ea quam primum in usum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri, studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque, ne subditorum neglecta emendationis ipsi condignas, Deo vindice, penam possoluant.

Ex quo quidem decreto illud præ cæteris habetur, hanc fuisse Concilij mentem, ut quæ olim circa vitam, mores honestatemque Clericorum salubriter sancita fuerant, eadem etiam nunc religiose obseruentur, & si quæ in de suetudinem abiissent, in pristinum usum reuocarentur, & ab omnibus accurate custodirentur; quæ propter operæ pretium duximus, præcipuas ipsius Ecclesiæ super reliquis Ecclesiasticæ disciplinæ partibus sanctiones excerptæ, easque ex vniuerso iure canonico collectas sub vnum veluti aspectum ponere; ut quibus Christi Domini Clero adscriptus, præ oculis habere possit, quid secundum ipsius Ecclesiæ vota, & decreta in eo requiratur, ut (sicut loquitur Apostolus *Eph. 4. digiti ambulet*) è vocatione, quâ vocatus est.

Maioris autem facilitatis, & perspicuitatis gratiâ quæ dicenda supersunt in breues titulos digessimus, & cuiusque vnum aut alterum canonem atteximus, aliorum præcipuorum decretorum, si quæ sint, locis tantum breuiter adnotatis.

Quod sacris Ordinibus initiati perpetuam continentiam seruare teneantur.

Ministri altaris presbyteri, sive Diaconi ad Dominica tales eligantur Officia, qui continentiam seruent, S. Lucius Papa diff. 81. cap. *Ministri*.

Nullus Subdiaconorum ad nuptias transire aliqua præuagatione presumat. Conc. Rom. sub. S. Syluestro. cap. 8.

Caven-

Cavendum est his (Diaconis scilicet & Subdiaconis) ne quando sponsionis suae immemores ad terrenas nuptias, aut furtivos concubitus ultra recurrant; quod si forte fecerint, ut sacrilegi rei ab Ecclesia habeantur extranei. Conc. Tolet. 2. cap. 1. Idem habetur quoque constitutum in Conc. Romano sub Nicolao 2. cap. 3. in alio Conc. Romano sub Calisto 2. cap. 20. in Concil. Carthaginensi 1. cap. 3. & 4. & in pluribus aliis.

Quare S. Gregorius Papa lib. 1. Epist. 42. sapienter edixit: ut nullus ad ministerium altaris accedat, nisi cuius castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata.

Quoniam vero adeo sublimis, & ardua virtus inter tot huius vitae illecebras nonnisi adhibitâ summa cautelâ seruari potest ad evitanda pericula, sapienter ab Ecclesia prouisum est.

Ne sacri Ecclesiae ministri in eadem domo cum feminis commorentur.

INTERDIXIT per omnia magna Synodus, non Episcopo, non presbytero, non Diacono, nec alicui omnium qui in Clero est, licere subintroductam habere mulierem, nisi fortè aut matrem, aut sororem, aut amitam, aut materteram aut eas tantum personas, quae suspiciones effugunt. Conc. Nicenum cap. 3.

Idem habetur in Concil. Aquisgranensi 2. part. 3. cap. 11. Carthaginensi 3. cap. 17. Carthaginensi 4. cap. 46. Aurelianensi 3. cap. 4. Turonensi 2. cap. 10. Toletano 4. c. 41. Nannetensi cap. 3. Metensi cap. 3.

Ancillas ab eadem mansione, in qua Clericus manet, placuit removeri: Agathensi cap. 11.

Conc. autem Moguntinum (ut habetur cap. Inhibendum est, extra de cohabitatione Clericorum & mulierum) prohibuit, Ne Sacerdos etiam mulieres illas, quas canones concedunt, matrem, amitam & sororem secum in eadem domo retineat; quia instigante diabolo, & in illis scelus perpetratum reperitur, aut etiam in pedisequis earum.

Certè S. Gregorius Papa l. 7. Epist. 39. 29. referens quod R. Augustinus nec cum sorore habitare coonsenserit, dicens quæ cum sorore mea sunt, sorores meæ non sunt. Docti ergo viri cautela, magna nobis debet esse instructio.

Appositè S. Hier. Epist. ad Nepot. de vita Clericorum Hospitium, inquit, tuum aut rarò aut nunquam mulierum pedes terant: omnes puellas, & Virgines Christi, aut equaliter ignora, aut equaliter dilige: ne sub eodem tecto manseris, nec in præterita castitate confidas; nec Davido sanctior, nec Salomone sapientior potes esse, &c. Agrotanti tibi sanctus quilibet frater assistat, & germana, vel mater, &c. periculis se tibi ministrat, cuius vultum frequenter attendis, &c. cauto omnes suspiciones: & quidquid probabiliter fingi potest, ne fingatur ante de vita Et in Epist. ad Oceanum. Prima, inquit, tentamenta sunt Clericorum faminarum frequentes accessus; iste sexus reprehensibiles exhibet Clericos, quid tibi te vera cum faminis, qui ad altare cum Domino sabularis: te in publico cuncti, te in agro rustici, aratores, quotidie lecebunt, si contra depositum fidei cum faminis habitare contendis. &c. mihi credo non potest toto corde habitare cum Domino, qui faminarum accessibus copolatur.

Porro quanto horrore crimen huic sacrae continentia oppositum profecuti sint SS. Patres in sacerdotibus, aliisque altariministris, hinc patet quod cum in variis Conciliis graues poenæ depositionis, exilij, &c. ea de causa imposita fuerint; in Concilio Eliberitano can. 18. summo quidem, sed tamen iustissimo rigore sanctum fuerit, ut si quis Episcopus, Sacerdos, aut Diaconus insandum hoc macula crimen perpetravit, etiam in fine vite Corporis Christi communione privetur: quem rigorem licet posterioibus sæculis Ecclesia ob causas iustissimas remiserit, nihil tamen hæc eius remissio de sacrilegij huius enormitate diminuit; quod semper æquè dignum censerit debet, quod poena illa imò adhuc longè graviori plectatur, si quæ in hac vita reperiri possit.

No

*Ne Clerici temperantia modum in victu
excedant.*

A Crapula & ebrietate omnes Clerici diligenter abstineant,
&c. Nec ad bibendum quispiam incitetur, &c. Si quis
autem super his se culpabilem exhibuerit nisi superiori
commonitus satisfecerit, ab officio vel beneficio suspendatur.
Concilium Lateranense sub Innocentio III. cap. 15.

Ante omnia Clericis vitetur ebrietas, qua omnium vitiorum
fomes ac nutrix est; itaque eum quem ebrium fuisse constituerit
triginta dierum spatio a communione statuimus submovendum
Conc. Agathense cap. 41.

Ad evitandum excessum illum cibi, & potus maxime
conducit si tabernæ, cauponæ, & similia loca vitentur,
in quibus temperantia omnis & sobrietas vt plurimum
periclitatur; ideo sæpius prohibitum fuit ne Clerici e-
iusmodi loca edendi & bibendi causâ ingredientur ni-
si causâ necessitatis, quando sunt in itinere constituti.
Ita expressè habetur in Conc. Lateranensi sub Innocen-
tione III. cap. 16. in Concil. Carthaginensi 3. c. 27. Læo-
dicensi cap. 24. Aquigranensi 2. part. 3. cap. 8. Cabilo-
nensi cap. 41. & aliis.

Neque solum cauponas, & alia similia loca sed etiam
conuiuia præsertim nuptialia Clericis euitanda esse cen-
suit Conc. Agathense cap. 9. & habetur dist. 34. his verbis
Presbyteri Diaconi Subdiaconi, vel deinceps, quibus ducendi
uxores licentia non est, etiam ad nuptiarum euitend
conuiuia, nec his catibus misceantur, ubi amatoria cantantur
& turpia, aut obscæni motus corporis choreis & salutationibus
effernuntur, ne auditus aut obtutus sacris mysterijs deputati,
turpium spectaculosum atque verborum contagione polluan-
tur.

Præterea Conc. Toletanum 3. cap. 7. mensam Cleri-
calem lectiōne sacra condiri voluit pro reverentia, inquit,
Dei Sacerdotum, id vniversa sancta constituit Synodus, vs
(quia solent crebro tænsis otiosa fabule interponi) in omni Sa-
cerdotali

cerdotali convivio lectio divinarum scripturarum miscetur per hoc enim anima adiscantur ad bonum, & fabula non necessaria prohibentur.

De Clerici secularium negotiorum procuratoribus implicentur.

Pervenit ad sanctam Synodum quia de his qui in Clero connumerantur, quidam propter turpis lucri gratiam, alienarum possessionum conductiones, & causas seculares suscipiunt, & a sacris quidem officiis se per desidium separant, ad domos autem secularium concurrunt, & substantiarum eorum gubernationes avaritia causa suscipiunt. Decrevit ergo sancta Synodus, nullum Clericum deinceps aut Monachum conductiones possessionum, aut miseris secularibus procuratoribus, nisi forte qui legibus ad minorum aetatum tutelam, sive curationem inexcusabiles attrahitur, aut cui civitatis ipsius Episcopus Ecclesiasticarum rerum commiserit gubernacula, & orphanorum ac viduarum qua indefensa sunt, & earum personarum, quae maxime Ecclesiastico indigent adminiculo propter timorem Dei. Si quis vero transgressus fuerit haec praecepta correctioni Ecclesiasticae subjaceat. Conc. Chalcedonense cap. 5. Idem constitutum habetur in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. cap. 16. & in Conc. Lateranensi sub Alexandro III. cap. 12. & etiam a Melchiade Papa cap. Decrevit dist. 18. & a Gelasio cap. Consequens est ibid., & ab Honorio III. cap. Ex literis.

Et in Conc. Carthagenensi 3. prohibetur Clericis Ne fiant conductores, vel procuratores, in Conc. Chalcedonensi cap. 3. Ne aliena praedia conducant, nec trahant administrationem rerum secularium: & in Conc. Cabilonensi sub Carolo magno cap. 1. 2. Ne fiant villici.

**Ne clerici aleis, venationibus, & histrionum
ac ioculatorum spectaculis vacent.**

Clerici mimis, ioculatoribus, & histrionibus non inten-
dant &c. ad aleas & taxillos non ludant, nec eiusmodi
ludis intersint Conc. Lateranense sub Innocentio III.
cap. 16.

Idem quoad histriones & mimos constitutum habe-
tur in Conc. Laodiceno, cap. 54. Turonensi sub Carolo
cap. 7. Cabilonensi cap. 9. Parisiensi sub Ludouico, &
Lothario lib. 1. cap. 36.

Similiter venatio, illa praesertim quae fit cum strepitu
& clamore, prohibetur Clericis in Conc. Romano sub
Eugenio II. cap. 12. Moguntino sub Carolo cap. 14.
Turonensi cap. 8. Et ne canes ad venandum, aut acci-
pitres habeant, in Conc. Agathensi cap. 55. Epaunensi
cap. 3. Vormat. cap. 17.

Appositè S. Hieron. in o. 2. Micheæ, & citatur cap.
Quorundam dist. 34. Esau, inquit, venator erat, quoniam
peccator erat & penitus non invenimus in scripturis sanctis
sanctum aliquem venatorem.

**Ne Clerici militent, aut criminalibus causis se
immisceant.**

Si quis Clericus relicto officij sui Ordine Laicam voluerit
agere vitam, vel se militia tradiderit, excommunicationis
pena feriat: Concilium Turonense cap. 5. Idem
etiam constitutum habetur in Conc. Meldensi cap. 37.
Pictaviensi cap. 10. Merensi cap. 3. Claromonano
cap. 4.

Quod spectat ad causas criminales, Innocentius III.
in Conc. Lateranensi capite 18. prohibetur, Ne ullus Cle-
ricus sententiam sanguinis dicat vel proferat, sed nec sanguinis
vindictam exerceat, aut ubi exercetur intersit, &c. Nullus
quoque

quoque Subdiaconus, Diaconus, vel Sacerdos illam Chirurgica partem exerceat, qua adustionem vel incisionem inducit.

Ne clerici absque literis commendatitijs Episcopi sui discedant, neuè ab vlllo suscipiantur.

Peregrinos Clericos in aliena urbe sine commendatijs literis Episcopi nullo modo ministrare oportet Conc. Chalcedonense c. 13.

Presbyteri vel Diaconi, qui de alio Episcopo ad alium transeunt, vel quicumque Clerici sine commendatijs à suo Episcopo literis, non recipiantur, Conc. Romanum sub Gregorio VII. cap. 23. Idem habetur quoque in Conc. Meleuitano eap. 41. Agathensi c. 38. Andeuagenfi cap. 2. Turonensi cap. 12. & alijs.

Ne Clerici sint illiterari.

Litteris carens, sacris non potest aptus esse mysterijs Gelasius in Epist. ad Episcopos Lucaniae cap. 18.

Presbyteri sint litterati, aliter enim quomodo erunt Magistrati, qui non fuerunt discipuli, &c. Isti sunt canes muti non valentes latrare Conc. Romanum sub Eugenio II. c. 4. Idem habetur strictè constitutum à summis Pontificibus Clemente ep. 1. Anacleto epist. 1. Leone epist. 23. Item in Conc. Tolitano c. 24. dicitur quoque Ignorantia mater cunctorum errorum maximè in Sacerdotibus vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt.

Porro circa hanc Sacerdotum scientiam conquirunt S. Hier. epist. 146. ad Damasum Sacerdotes Dei omnia Euangelijs, & Prophetis Comedias tegere, amatoria bucolicorum versuum verba canere, Virgilium tenere, & id quod in pueris necessitatis est, crimen in se facere voluptatis. Et alibi in cap. 1. Ep. ad Tit. rectè monet si quis artem Grammaticam docuerit, vel dialecticam, vel rationem rectè loquendi

habeat

habeat, & inter falsa & vera dijudicet, non improbamus, Geometrica quoque, & Arithmetica, Musica habent in sua scientia veritatem sed non est scientia illa, scientia pietatis; scientia pietatis est, noscere legem, intelligere Prophetas, Evangelio credere, Apostolos non ignorare.

Appositè S. Ambr. super S. Lucam in explanat, pro-mii loquens de multiplicibus libris qui interdum ob varias causas legendi occurrunt Legimus, inquit, aliqua ne negligentur, legimus ne ignoremus, legimus non ut veneamus, sed ut repudiemus.

Coronidem huic operi idem S. Pater imponet his verbis ex Sacerdotis animo nunquam delendis, in libro de dignitate Sacerdotali cap. 3. vbi Sacerdotes omnes ipse veluti confacerdos alloquens. Dignè cognoscamus, inquit, quid sumus; & quod sumus professione, actione potius quam nomine demonstremus; nomen congruat actioni, actio respondeat nomini: ne sit nomen inane & crimen immane: ne sit honor sublimis, & vita deformis: ne sit Deifica professio, & illicita actio: ne sit gradus excelsus: & deformis excessus: ne habeatur in Ecclesia Cathedra sublimior, & conscientia Sacerdotis reperiat humilior: ne locutionem simulemus columbinam, & mentem habeamus caninam: ne professionem monstremus cuiusdam, & ferocitatem habeamus lupinam: ne dignè nobis per Prophetam respondeatur à Demius: populus hic labijs meis honorat, cor autem longe est à me.

os (o) de

Age